

Täysistunto

Torstai 16.11.2017 klo 15.59—18.49

3.1. Suullinen kysymys etuusleikkauksien peruuttamisesta (Tuula Haatainen sd)

Suullinen kysymys SKT 156/2017 vp

Suullinen kyselytunti

Puhemies Maria Lohela: Ensimmäinen kysymys, edustaja Haatainen.

Keskustelu

16.01 Tuula Haatainen sd: Arvoisa puhemies! Arvoisa valtiovarainministeri Orpo, minun täytyy nyt kertoa teille, mitä tämän talon ulkopuolella tapahtuu. Liian moni suomalainen nimittäin kokee jäävänsä tänäkin päivänä teidän mainostamanne orastavan taloudellisen kasvun hedelmistä paitsi. Ihmisten pitää voida kokea olevansa arvokkaita ja sitä, että heitä kohdellaan myös oikeudenmukaisesti. Me tiedämme myös, että se luo lisää vakautta ja turvallisuutta. Yksinkertaisesti: eriarvoistumiskehitys on nyt katkaistava.

Valtiovarainministeri on todennut, että tuloerot kasvavat Suomessa. Kuten tiedämme, jos vain osa voittaa, niin kaikki häviävät. Syksyn mittaan tapaamani ihmiset ovat kertoneet, että heiltä on leikattu eläkettä tai päivärahaa ja lääkekorvaukset ovat pienentyneet. Tämä on erittäin surullista kuultavaa. [Puhemies: Nyt on aika täynnä!] Arvoisa ministeri, sanokaa nyt rehellisesti, mitä sydämenne sanoo: eikö nämä leikkaukset pitäisi peruuttaa?

16.02 Valtiovarainministeri Petteri Orpo (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kyllä minun sydämeni sanoo sen, että se vuosia kestänyt taloudellinen ahdinko ja korkea työttömyys, mikä meillä on ollut, pitää pystyä meidän toimin hoitamaan. Pitää saada talous kasvuun ja työttömyys laskuun. Tämä on se työ, mitä nyt on tehty. Se on ainut tie. Se on ainut tie, että me pääsemme pois siltä tieltä, mitä on jouduttu tekemään viimeisten hallitusten, jo kahden edellisen hallituksen, aikana ja myöskin tämän hallituksen aikana, että me joudumme sopeuttamaan meidän menojamme ja tekemään kipeitäkin leikkauksia. Se on ainut tie. En usko, että SDP:nkään ollessa hallituksessa se leikkaaminen oli mukavaa, ei varmasti ollut mukavaa. Sen tähden minä iloitsen siitä, että meidän talous on saatu kasvamaan, velkaantuminen vähenee. Se päivä on edessä, että meidän ei tarvitse miettiä, mistä seuraavaksi leikataan. Se päivä on edessä, se on näköpiirissä, mutta meidän pitää tehdä vielä enemmän. Silloin me voimme vielä paremmin auttaa ihmisiä. [Puhemies koputtaa] Mutta nyt paras tapa on auttaa mahdollisimman moni ihminen töihin.

Puhemies Maria Lohela: Ja muistutan teitä, hyvät edustajat ja ministerit, että sekä kysymysten että vastausten enimmäiskesto on 1 minuutti. Nyt pyydän niitä edustajia, jotka haluavat esittää lisäkysymyksiä tästä aiheesta, ilmoittautumaan painamalla V-painiketta ja nousemalla seisomaan.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 119/2017 vp

16.03 Tuula Haatainen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tätä suomalaista hyvinvointivaltiota ovat niin naiset kuin miehet rakentaneet vuorollaan vuosikymmeniä. Nyt he katsovat, mitä tämä sukupolvi tekee heidän edestään. Viime vuosina hallitus on leikkannut eläkeläisiltä monin eri tavoin. Lääkekorvausten leikkaus, kansaneläkkeen jäädytykset, kiinteistöveron nosto ja monet muut heikennykset ovat pienentäneet juuri eläkkeensaajien käytettävissä olevia tuloja. Eläkkeellä olevat kansalaiset eivät voi myöskään työnteollaan merkittävästi parantaa omaa toimeentuloaan. Puhuitte, Orpo, työnteolla ansaitsemisesta. Eläkeläiset eivät voi tehdä sitä. Heille ei tule palkankorotuksia, sillä hallituksen leikkaukset koskevat heitä kipeästi aina vuoteen 2019 saakka. Arvoisa ministeri Orpo, voimmeko nyt yhdessä päättää, että nämä pientä eläkettä saavat ihmiset otetaan yhteiseksi sydämenasiaksi ja korjataan heihin kohdistetut leikkaukset? [Susanna Huovinen: Kyllä, kasvu kuuluu kaikille!] Taloushan kasvaa, ja sitä kuuluu jakaa.

16.05 Valtiovarainministeri Petteri Orpo (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Väitän, että olen itsekin tavannut ja tunnen niitä eläkeläisiä, jotka elävät todella pienillä tuloilla. Olen kuullut kyllä näitä tosielämän, arjen tarinoita siitä, kuinka tiukkaa ja vaikeaa on. Ne lääkkeit, mitä me olemme tähän etsineet: Me turvaamme ensinnäkin meidän tasavertaiset hyvät palvelumme — palvelut ovat kuitenkin niitä, jotka kaikki saavuttavat, ja ne jos jotkut kuuluvat kaikille. Me olemme nostaneet takuueläkettä jo kolmella eri päätöksellä tämän hallituskauden aikana. Mutta, arvoisat edustajat, meidän suomalaisen hyvinvointiyhteiskuntaamme kuuluu kaksi lupausa yli kaiken. Ne ovat palvelulupaus ja eläkelupaus. Kumpikaan näistä ei toteudu — eli se, että on tasavertaiset hyvät palvelut jokaiselle suomalaiselle, tai se eläkelupaus, että niille 1,5 miljoonalle tämän päivän eläkeläiselle ja tuleville eläkeläisille me maksamme eläkkeet, jotka heille kuuluvat — ilman korkeaa työllisyysastetta, [Puhemies koputtaa] ja siksi jälleen kerran palaan tähän korkeaan työllisyyteen [Puhemies: Aika täynnä, ministeri Orpo!] ja siihen, miten se on meidän politiikkamme ytimessä.

16.06 Eeva-Johanna Eloranta sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Viime vuosina hallitus on tosiaan leikkannut eläkeläisiltä monin eri tavoin. Lääkekorvauksia on leikattu, jopa diabeteksen osalta, kansaneläkkeet on jäädytetty, palvelumaksuja korotettu ja monella muulla tavalla heikennetty [Timo Heinonen: Niitähän tehtiin teidän aikana!] eläkkeensaajien käytettävissä olevia tuloja.

Keväällä me sosiaalidemokraatit esitimme tehtäväksi toimenpideohjelman eläkeläisköyhyyden vähentämiseksi ja eläkeläisten toimeentulon turvaamiseksi. Esitimme, että tuossa toimenpideohjelmassa selvitettäisiin vaihtoehdot esimerkiksi kansaneläkkeen tasokorotuksen tekemiseksi ja verotuksen muuttamiseksi sekä eläkkeensaajien asumistuen, palvelujen ja palvelumaksujen vaikutukset eläkeläisköyhyyteen kiinnittäen erityistä huomiota vaikeimmassa asemassa olevien ikäihmisten elikkä ikääntyneiden naisten ja pieniä työeläkkeitä saavien asemaan. Esityksemme ei keväällä kelvannut hallituspuolueille — voisitteko harkita asiaa nyt uudelleen?

16.07 Valtiovarainministeri Petteri Orpo (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Nämä ovat ihan äärettömän tärkeitä asioita, ei siitä ole kyse, [Vasemmalta: Ryhtykää toimeen!] eikä ole kyse siitä, etteikö tämäntyyppisiä asioita haluttaisi tehdä. Mutta, hyvät kollegat, me otamme velkaa tänä vuonnakin 4,5 miljardia, ensi vuonna 3 miljardia, ja jos mei-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 119/2017 vp

dän julkista taloutta ei saada tasapainoon, jos me emme saa työllisyysastetta ylös ja Suomen talouskasvua pysyväksi, me emme koskaan pääse siihen tilanteeseen, että me voisimme miettiä, miten me lisäämme jotain jonnekin. Se vaatii sen, että me pidämme nyt kiinni tehdyistä päätöksistä, me pidämme kiinni kipeistäkin päätöksistä. Vielä ei ole valitettavasti se aika, että meillä olisi jotain jaettavaa. [Välihuutoja vasemmalta.] Ei ole vielä se aika valitettavasti, se vaatii vielä sinnikkyyttä. Minä uskallan sitä puolustaa, vaikka se ei olekaan kovin populääriä. Meidän on jatkettava tällä talous- ja työllisyyspolitiikan linjalla, jotta voimme lunastaa palvelulupauksen ja jotta voimme lunastaa eläkelupauksen myös tulevinä vuosikymmeninä. [Vasemmalta: Työnantajille on riittänyt miljardeja!]

16.08 Merja Mäkisalo-Ropponen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Köyhyyden ja eriarvoisuuden kasvaminen on suora seuraus hallituksen harjoittamasta politiikasta — perusturvaa on heikennetty, indeksiä on jäädytetty ja leikattu, asumistukea ja lääkekorvausten tasoa on heikennetty.

Erityisen käsittämätön leikkaus on kakkostyyppin diabeteksen lääkkeiden korvaustason laskeminen. Jokainen vähänkin asiaan perehtynyt tietää, että lääkkeiden käyttämättä jättäminen lisää kallishoitoisia lisäsairauksia ja komplikaatioita. Nyt tiedämme, että monet vähävaraiset ikäihmiset ovat jättäneet diabeteslääkkeet ostamatta, kun rahat eivät kerta kaikkiaan riitä. Mikä järki tässä on? Ja mitä säästöjä hallitus kuvittelee saavansa tällä? Ministeri Orpo, eikö edes tätä järjetöntä säästöä voisi perua, koska tämä säästö tulee todella kalliiksi?

16.09 Perhe- ja peruspalveluministeri Annika Saarikko (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Lääkekorvausjärjestelmä on sosiaali- ja terveysministeri Pirkko Mattilan vastuualueella, mutta tunnistan tämän kysymyksen tärkeyden, ja hänen poissa ollessaan haluamme hallituksena kuitenkin tähän vastata.

Tämä esiin nostettu aihe liittyi laajempaan kokonaisratkaisuun, jossa asiantuntijoiden työryhmän tuloksena laadimme esityksen, joka liittyi lääkkeiden kokonaiskorvauksiin ja niiden muutoksiin ja, kyllä, myös tiettyjen lääkeryhmien korvaustason heikentymiseen. Meillä on eriasteisia korvausluokkia erilaisista lääkkeistä, ja tuo päätös liittyi siihen, mihin korvausluokkaan mainitut diabeteslääkkeet käytännössä kuuluvat. Sosiaali- ja terveysvaliokunta tuolloin painotti, että tämän päätöksen seurauksia tulee arvioida ja huolella tarkastella. Erityisesti siksi, jos päädytään tilanteeseen, että havaitaan, että vähävaraiset sairastuneet jättävät tämän takia lääkkeitä hankkimatta, [Susanna Huovinen: Nythän näin on käynyt!] tuota seurantaa kyllä toteutetaan. On hyvä huomioda, että hallituksen linjassa korostuu vahvasti se, [Puhemies koputtaa] että lääkehuolto ja lääkehoito [Puhemies: Ministeri Saarikko, aika on täynnä!] ovat osa sotea, eivät irrallinen osa.

16.10 Laura Huhtasaari ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ymmärrän, että rahat ovat tiukilla, ja siksi oikeudenmukaisuus ja sisäinen solidaarisuus korostuu.

Nykyinen verojärjestelmä on luonut suursäätiöille eräänlaisen veroparatiisin, jonka puitteissa varakkaat yksilöt voivat paeta verotusta lähes kokonaan. On kohtuutonta, että pienetkin yritykset, jotka toimivat markkinariskin alaisena, joutuvat maksamaan pääomatuloveroa, kun todella vauraat yhdistykset ja säätiöt saavat vakaat pääomatulonsa verottomina. Perussuomalaisten kaavailema uudistus koskisi ainoastaan suurimpia säätiöitä ja hyvin varakkaita yhdistyksiä. Nyt kysynkin: olisiko hallitus valmis laittamaan suursäätiöiden

Pöytäkirjan asiakohta PTK 119/2017 vp

ja -yhdistysten pääomat verolle? Tästä saisimme kymmeniä miljoonia euroja esimerkiksi eläkeläisten lääkkeisiin.

16.11 Valtiovarainministeri Petteri Orpo (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tämä on hallitusohjelmassa, säätiöiden ja yleishyödyllisten yhteisöjen verotuksen selvittäminen ja sen pohjalta pohdinta siitä, onko siinä kehitettävää veropohjan laajentamiseksi, ja tätä työtä tehdään parhaillaan valtiovarainministeriössä. [Leena Meri: Koska se valmistuu?] Me palaamme tähän sitten aikanaan, kun selvitys valmistuu ja on johtopäätösten aika.

16.12 Markku Rossi kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Sipilän hallituksen politiikassa on sekä sydäntä että järkeä. [Paavo Arhinmäki: Paatunutta sydäntä!] Kun tämän vaalikauden alussa Sipilän hallitus aloitti työskentelynsä, olimme saaneet perinnöksi käytännössä konkurssipesän. Tällä hetkellä Sipilän hallitus on selvittänyt Suomen tilannetta. Talous on paranemassa, työllisyys on paranemassa. Vaikka Suomi velkaantuu edelleen, luottamus on lisääntynyt. Luottamuksen lisääntyminen myös kansainvälisten sijoittajien keskuudessa on aivan a ja o. Jotta pystymme leipomaan sitä kuuluisaa kakkua, meidän täytyy tehdä nämä perustyöt, jotta me voimme sitten sitä myös jakaa, niin eläkeläisille kuin sairaille, eri tarpeisiin.

Pyytäisin pääministeriä arvioimaan talouden kehityksen eteenpäin, koska se on aivan ratkaisevaa nyt 100-vuotisen Suomen historiassa. Tänä vuonna olemme voineet panostaa moneen asiaan, myös veteraanien kotiin vietäviin palveluihin. Se on [Puhemies koputtaa] yksi pieni asia mutta tärkeä. Mutta entä kokonaisuus tästä eteenpäin?

16.13 Pääministeri Juha Sipilä (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Tämä eriarvoistumiskehityksestä käytävä keskustelu on äärimmäisen tärkeää. Me olemme luvanneet turvata palvelut jokaiselle suomalaiselle ja inhimillisen elämän ja toimeentulon jokaiselle suomalaiselle. [Vasemmalta: Te teette toisin!] No, miten me sen pystymme tekemään? Meidän pitää turvata julkisen talouden rahoitus. Millä julkisen talouden rahoitus turvataan? Se turvataan sillä, että meidän työllisyysasteemme saadaan nostettua [Antti Rinne: Alijäämä kasvaa!] sinne tavoitteeseen. — Alijäämä pienenee koko ajan tavoitteemme mukaisesti. Se on suurin piirtein puolittunut siitä, mistä aloitimme.

Mitä talouden jatkuvuuteen tulee, nyt näyttää tällä hetkellä hyvältä, 3,6 prosenttia oli kasvu edellisellä neljänneksellä, mutta töitä pitää jatkuvasti tehdä sen eteen, että tämä kehitys jatkuu ja työllisyysaste nousee. Vain sitä kautta me voimme turvata hyvinvointiyhteiskunnan perusteet.

16.14 Krista Kiuru sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tänään puhutaan oikeista asioista, kun puhutaan eriarvoisuuden kasvusta. Kyllä taloutta voi tasapainottaa niin kovin monella tavalla. Pääministeri Sipilä pyysi suomalaisilta paljon, kun pyysi kaikkein heikoimpiakin ihmisiä osallistumaan yhteisiin talkoisiin ja antamaan vähistään. Erityisesti erittäin pienituloiset eläkeläiset antoivat vähistään. Nyt me kysymme oikeutetusti, että kun tätä talouskasvua on, minkä perään tekin hehkutitte, olisiko nyt aika näitä hedelmiä palauttaa takaisin niille, jotka ovat vähistään antaneet, ja palauttaa oikeudenmukaisuus. Ja mitä tekee maamme hallitus? Te, valtiovarainministeri Orpo, kiemurtelette siellä ja annatte ymmärtää, että nyt vain säästetään, [Välihuutoja oikealta] mutta te itse panitte 2 miljardia euroa menemään tässä matkan varrella, ja pieniltä pyysitte 3,5 miljardia katteeksi. [Susanna

Pöytäkirjan asiakohta PTK 119/2017 vp

Huovinen: Se on ollut jatkuva! Nyt me kysymme aivan uudelleen, ministeri Orpo: palautatteko eläkeläisiltä leikatut rahat?

16.15 Valtiovarainministeri Petteri Orpo (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Minä toistan edelleen itseäni, mutta hallituksen tärkein tavoite on se, että saadaan työllisyys ylös. Se on ainut mahdollinen keino, millä me turvaamme hyvinvoinnin [Susanna Huovinen: Miten tämä auttaa sitä eläkkeensaajaa?] ja voimme jatkossa panostaa hyvinvointiin eri puolille.

Viittaatte tällä 2 miljardin epämääräisellä heitollanne luultavasti veronkevennyksiin. Hallituksen veropolitiikka on yksi keskeisiä keinoja, millä työllisyyttä ja kasvua halutaan luoda tähän maahan. [Vasemmalta: Tehdään alijäämää!] Me olemme suunnanneet 1,3 miljardia työn ja ansiotulojen verotuksen keventämiseen kaikkiin tuloluokkiin, koska haluamme tukea työllisyyttä. Puoli miljardia on suunnattu pieni- ja keskituloisten verotuksen keventämiseen. Se on minusta aivan erinomainen asia ja myöskin kädenojennus pienempituloisille ja sille, että töitä kannattaa ottaa vastaan. Veropolitiikka on johdonmukaista.

Ja vielä se, että kun viime kaudella — hallituksessa, jossa kyllä itsekkin olimme — teidän kanssanne pohdimme, että puolet menosopeutuksella, puolet veroilla. Teille verojen korottaminen oli erittäin tärkeää silloinkin, se on lähellä sydäntänne. [Puhemies koputtaa] Mutta kun se ei auta kasvuun. Nyt veroaste ollaan saatu 42:een, [Puhemies: Ministeri Orpo, siinä se aika nyt meni!] ja se on oikea suunta.

Kysymyksen käsittely päättyi.